

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

pam ventum esset, perspecta sanctissimi viri im-
centia liberum eum dimittere voluerunt, sed
ne diutius præclara certaminis sui corona fra-
retur, ipsos hortari & vrgere coepit, vt imper-
perficere. Eccè enim, dicebat, video qui me en-
ctant, vt præparatam à Deo iustitiæ coronam ca-
ti imponant. Hęc dicentem & magnis vocibus
laudantem in flumen proiecerunt, aquisque suffu-
runt. Adeptus est vir sanctus præclaram hanc
tyrij palmam ætatis suæ trigesimo octauo, pro
Idus Aprilis, Valentiniانو & Valente Imperatoribus,
Consulatum gerentibus Modesto & Arriano.

Suffocatur
aquis S.
martyr.

Post hæc sacrũ corpus ab homicidis ex aqua
tractum feris & volucris cæli obiectum fuit.
illæ sceleratorum hominum impietatem dam-
tes tacita quadam reuerentia illud prosecuta
donec clarissimus Dux Iosarinus fide & iustitia
plenus, missis viris fide dignis, e loco barbaro
tissimas reliquias in Romaniam transtulit, & ha-
inde gloriosum fidei fructum preciosissimam sapientiæ
triæ suæ munus in Cappadociam transmisit.

Dux Iosari-
nus reli-
quias eius
cum hono-
re excipit.

MARTYRIVM SS. IVSTINI PH

sophi, Charitonis & sociorum, qui Romæ passim
ex ijs qua partim apud Ioachim Periom
tim apud Metaphrasten. Surius habet Iustini
die, & 3. Id. Iunij. Vndè sibi incertum esse
fit vnus idemq; se in contrariam partem pro-
rem esse ostendit. Sed Baronius vnum & e-
esse declarat, omnemq; difficultatem ex aucto-
S. Epiphaniij tollit. Vixit autem anno Domini
simo quinquagesimo: Antonini Pij duodecimo
quo & passus est. Consulibus Orsua & Prisco.

Iustin
Flan
maxi
in dic
manar
phorum
eam que
ret: eiq
Stoico cu
extremis
gustasse
cum que
tulit. See
cro & cu
auerfatu
reputau
Stoico
repudiaz
thagorij
sapientiæ
lo sermo
num Mus
dedi ster.
rare profe
cum illas
eret. Quo
erens, ani
lem visum
n magno
idua ha
orum do
onfuetud
episse rec
crum cor

Iustinus in vrbe Palestinae, cui nomen Neapolis 13 Aprilis, Flania fuit, Prisco Bacchio patre natus, vir fuit Eius patria & parens: maximarum artium disciplinis instructus, & in dicendi artificio admirabilis. Postquam enim humanarum artium studia superasset, voluit philosophorum omnium inter se disciplinas conferre, vt eam quae veritati maximè consentanea esset, eligeret: eique se totum addiceret. Primo igitur cum Stoico cuidam se erudiendum tradisset, eumque ne extremis quidem labijs, vt dici solet, Dei scientiam gustasse cerneret, eo protinùs relicto, ad Peripateticum quendam hominem, acuto sanè ingenio contulit. Sed is cum omnem scientiam turpi nimis lucro & cupiditate pecuniae meriretur, cum similiter auersatus, ne Philosophi quidem nomine dignum reputauit.

Studet Philosophia Stoica.

Peripateticorum.

Stoicorum atque Peripateticorum his de causis repudiatis contempisque disciplinis, accessit ad Pythagorium quendam clarissimū hominem, magna sapientiae cognitione praeditum: habitoque cum illo sermone, Pythagoreus ex illo quaerere coepit, num Musicae, Astrologiaeque, & Geometriae operam dedit. Cumque Iustinus se eas disciplinas ignorare professus esset, eum Pythagoricus ille dimisit, cum illas & laudaret multis, & necessarias esse diceret. Quod Iustinus acerbè admodum, vt par erat, ferens, animo in varias cogitationes distractus, tantum visum est ei Platonicos adire: quod & illi tum in magno erant nomine & gloria, & paulò antè aspidam habuisset cum homine Platonicoꝝ deceptorum doctissimo familiaritatem, ex cuius vsu ac consuetudine haud contemnendos fructus se perdidisse recordabatur. Is autem vehementer illum crum corporis expertium intelligentia excitabat,

Pythagoricorum.

Platonicoꝝ.

Scopus disci-
plinæ Plato-
nicæ.

Segregat se
ab homini-
bus.

Philosophi
antiqui à ve-
ro alieni.

Vera sapien-
tia sine diu-
no munere
obtinere nō
potest.

Iustinus de-
lectatur le-
ctione pro-
phetarum.

Baptizatur.

formarumque, quas illi ideas vocant, cognitio-
num illi erigebat, sic ut ad breue tempus de sa-
tem fore se, & Deum statim visurum esse se-
ret. Hic enim Platonice philosophiæ propo-
est finis. Cùm ita animo constitutus, tandem
quam sò magna tranquillitate ac ocio abunda-
tuisset, hominumque viam declinare, se in bo-
mari vicinum ac propinquū recepit. Ibi homi-
quendam nec opinato offendit, qui illum dispo-
do eò tandem adduxit, ut contemptis philoso-
omnibus, prophetarum libros legere vellet. In
illa eorum fuit de animorū immortalitate, &
norum præmijs malorūque supplicijs dispo-
in qua minutis interrogationibus siue ratio-
ac similitudinibus à Iustino obtinuit, ut veri-
quam à Philosophis visum esse fateretur.

Itaque cùm Iustinus viro illi ex prophetarum
raculis luculenta oratione differenti assensum
coepit multò diligentius viam omnem modo
inquirere quousque sine vilo errore ad sum-
lius boni notitiam perueniret. Tum vir ille
eum ad preces vota que Deo omnipotentis
termessione nuncupanda, utpotè sine cuius
ac munere singulari, nemo ad veram sapientiam
ditum inuenire possit. Quæ cùm dixisset, præ-
terea multa Iustino inculcasset, abije-
postea visus est.

Tum verò illo eius sermone Iustinus re-
animo suo ignem excitari sensit tatum, cum
tum prophetarum virorūque illorum, quos
stus charos haberet, desiderium teneret, se-
staueret hanc vnam philosophiam tutam
lem toto conatu amplecti. Nec multò post
vitalique aqua expiatus Christo nomē dede-

rimumque
sione cert
minis, nec
decereri
libri, quor
sciplinæ
arguit: in
apud Anto
beros Veru
defendit n
verò in ho
sequebatu
sciplina ac
superius i
aprius per
suos exitu
num aliqu
certum. H
constat, Tr
quem cum
illo percep
cellisse, ut
ret, maiore
retur. Hoc
dem orati
adductū, s
anis qua pe
deiq; profe
propter ma
Scripsit
eruditione
hementi qu
stylum pro
hominum

rimumque deinde pro Christiane religionis defensione certamen suscepit, ut ab ea defendenda nec minis, nec supplicijs ullis nec ipsa denique morte decereri abduci que potuerit. Hoc declarant eius libri, quorum in alijs Iudeos atque gentes, id est, disciplina nostra hostes sententijs refellit atque coarguit: in alijs Christianos eorumque religionem apud Antoninum Pium Imperatorem, eiusque liberos Verum atque Lucium & Senatum Romanum defendit magna dicendi & libertate & copia. Nec vero in hoc tam reprehendendi defendiue studium sequebatur, quam illos ab ingrata Deo vita & disciplina ad gratam deducendi voluntatem: quorum superius illud ita perfecit, ut non alius pleniùs & apertius perfecisse videatur: posterius autem numerosos exitus in multis aut nonnullis habuerit, id est, num aliquos ad Christi religionem deduxerit, incertum. Hoc quidem vnum certè ex ipsius scriptis constat, Tryphonem Iudæum, post eum sermonem, quem cum illo aduersus Iudeos habuit, maxima ex illo percepta voluptate, ita animo constitutum discelisse, ut se ac sodales, si sapiùs vnà disputare liceret, maiore vtilitatem fructumque percepturos fateretur. Hoc etiã verisimile est, Antoninũ Pium, eiusdem orationibus, quas pro nostris dixit & scripsit, adductũ, scripsisse ad Asianos epistolã pro Christianis qua petebat, ne Christiani propter religionis fidei; professione poenas lueret: sed tantũ ut ceteri propter maleficij si q̄ commissent crimẽ puniretur.

Scripsit autem vir sanctus libros multos insigni eruditione refertos, vsusque est dicendi genere vehementi quod ad Philosophorum quam oratorum stylium propius accedit. Cum autem in omne genus hominum qui à nostra & vita & disciplina abhor-

Certamen
eius pro
fide.

Apologias
scripsit ad
Antoninũ
Imperato-
rem.

Trypho Iu-
dæus magnã
ex Iustini dũ
disputatione
voluptatem
percipit.

Multa scri-
psit Iustinus.

rent, acerbū se præstaret, tum in Philosopho-
ximè, quòd illi suo exèplo ac doctrina alios inco-
traria confirmarent, & nostris etiam, quantum
ipfis esset, à fidei synceritate abducerent. In ijs
scitentem quendā & vita & disciplina Cynicū
legisse videtur, in quem acerbitalis suę aculeos
ximè emitteret. Nam & sæpè cum eo de rebu-
cretisque religionis nostrę disputavit, & imperi-
eum apud Antoninum Pium publicè argueret
dubitavit. Quod cum veterem Crescentis im-
am, qua Iustini æmulus flagrabat, vehementer
geret; tum ex eo die nūquam eius animus antè
quiescere potuit, quàm eius sanguine & morte
satiaretur.

Iustinus sa-
pienter Cre-
scentem quo-
dam dispu-
tauit.

Vndè vel ab ipso Crescente vel ab aliquo
nefariæ superstitionis propugnatore comprehen-
tandem Iustinus, ad Romanę vrbis Præsidentem Ru-
cum cum alijs insigni pietate viris & foeminis
ductus est. Quibus ante tribunal constitutis, Præs-
Iustino dixit: Age esto dijs ipsis obediens & Iu-
ratorijs edictis. Cui Iustinus, Nemo, inquit, me
reprehendi aut condemnari poterit, qui Salutaris
nostri Iesu Christi præceptis obedierit. Tum Ru-
cus Præfectus: In cuiusnam eruditionis ac disci-
plinarum genere versaris. Cui Iustinus: Omnium
disciplinarum genus discere conatus sum, omnium
eruditionem expertus, postremò veræ Christiani-
tatis disciplinæ adhæsi, quamvis illa nõ placeat
qui falsæ opinionis errore ducuntur. Tum Rusticus
dixit: Illanè, miserrime, eruditione delectaris
ximè, inquit Iustinus, quoniam recto cum dogma-
te Christianos ipsos sequor. At Præfectus: Quomodo
nam est istud dogma? Respondit Iustinus: Recte
dogma, quod Christiani homines cum pietate
uam

Iustinus cõ-
prehensus ad
Rusticū Præ-
sidē ductus.

uamus, h
rem atqu
strum Iesu
à Prophet
iudex vet
ab illo be
becillis su
Ilius Deita
phetarum
ipsum, que
aduentū m
Quæsiu
conueniret
que conuen
stimas om
litos? Min
norum De
uisibilis sit
fidelibus ac
Agè, inquit
discipulos tu
propè dom
gnomento
tem in vrbe
quam locu
me venire
nam comm
Iustinus es t
ego sum.
Tunc Præ
terfus: An
ton: Christi
fuit Rustic
Christi fide

uamus, hoc est, vt vnum Deum existimemus factorem atque creatorem omnium, & Dominum nostrum Iesum Christum Dei filium confiteamur, olim à Prophetis prænunciatum, qui & humani generis iudex vterus est, salutis prece, & magister, ijs qui ab illo bene didicerint. Ego quidem, vt homo imbecillis sum, & longè minor quam vt de infinita illius Deitate aliquid magnū dicere possim: Prophetarum munus hoc esse fateor. Illi enim huius ipsius, quem Dei filium esse dixi, in orbem terrarū aduentū multis antea sæculis diuinitus prædixerūt.

Quæsiuit Præfectus, quem in locum Christiani conuenirent. Cui respōdit Iustinus eò vnumquemque conuenire quò vellet ac posset. An, inquit, existimas omnes nos in eundem locum conuenire solitos? Minimè res ita se habet, quoniam Christianorum Deus loco non circumscribitur: sed cum inuisibilis sit, cælum & terram implet, atque vbique à fidelibus adoratur & collaudatur. Tunc Præfectus: Age, inquit, dicas quem in locum cōueniatis, & discipulos tuos congreges. Respondit Iustinus: Ego propè domum Martini cuiusdam ad balneum, cognomento Timeotinum, hætenus mansi. Veni autem in urbem Romam secundò, neque alium quenquam locum, nisi quem dixi cognosco. Ac si quis ad me venire voluit, libens cum illo veritatis doctrinam communicauit: Ergò, inquit Rusticus, Christianus es tu? At Iustinus: Maximè, Christianus ego sum.

Tunc Præfectus eo relicto, ad Charitonem conuersus: An, inquit, & tu Christianus es? cui Chariton: Christianus ego sum, Deo ipso adiuuante. Quæsiuit Rusticus à Charitina muliere, num & ipsa Christi fidem sequeretur. Cui respōdit illa, se quoque,

Chariton
martyr.

Charitina

Euelpistus.

que, Deo dante, Christianam esse. Tunc Rusticus
Euelpistum: Tu verò quisnam es? Qui respon-
Seruus quidem Cæsaris, sed à Christo liberatus
natus, & illius beneficio atque gratia eiusdem

Hierax.

hæc Præfectus quæsiuit ab Hierace, num &
Christianus esset. Cui Hierax: Certè Christus
& ego sum: eundem enim Deum colo atque ad-

Pæon.

Stans autem & Pæon dixit: Ego quoque sum
Christianus. Et quisnam, inquit Præfectus, te doc-
Respondit ille: A parentibus bonam hanc com-

onem ego accepi. Post hunc Euelpistus dixit:
go Iustini quidem sermones magna cum volun-
audiebam, sed à parentibus tamen & ipse Chris-

mus esse didici. Tùm Præfectus: Et vbinam pa-
tes tui sunt? In Cappadocia, inquit Euelpi-
Quæsiuit Præfectus & ab Hierace vbinam gen-

Liberianus.

esient eius parentes. Cui respondit Hierax:
Pater noster Christus est, & mater fides, qua
sum credimus: terreni verò parentes mei
sunt. Cæterùm ego ab Iconio Phryciæ abh-

huc veni. Quæsiuit Præfectus à Liberiano,
nam & ipse diceret: num Christianus esse
in deos impius? Cui Liberianus voce libera-
stanti: Et ego, inquit, Christianus sum: colo
& adoro solum verum Deum.

**Præses iterū
conuertitur
ad oppugnā-
dum Iusti-
sum.**

Tunc Præfectus rursus ad caput omnium
num conuersus: Audi, inquit, tu qui eloquē-
de excellis, & veram te disciplinam tenere
ris: Si à capite ad calcem per totum corpora-
lis cæsus fueris, nunquid illius supplicij præ-
in cælo te percepturum existimas? Cui Iust-

Spero, imò
perceptur
erate Deo
mum vita
Rusticus;
tum est, &
demque an
Nemo, inqu
in errorem
hæc dixit:
eritis, diris
mini, Iusti
mus, prop
cruciatu p
tem & fidu
& Saluator
tus mundu
omnes mar
quod vis: n
sacrificamu
Hæc aud
moto sente
talem, secur
que sancti
erum produ
sunt: & in
summarun
corpora su
derunt, coc
sti: cui glo
MARTYR
Christi M
que sum

spero, imò nihil de Christi bonitate dubito, quin
 percipiturus sum, quod ij omnes qui cum fide & pi-
 etate Deo deseruiunt, eiusque gratiam ad extre-
 mum vitæ spiritum illibatam conseruant. Tum
 Rusticus: Veniamus, inquit, ad id quod proposi-
 tum est, & nos vrget. Conuenite simul, & vno co-
 demque animo dijs sacrificate. Ad hæc Iustinus:
 Nemo, inquit, qui rectè sentiat, pietatem deserit, vt
 in errorem atque impietatem labatur. Rusticus ad
 hæc dixit: Nisi iussis nostris sine mora parere volu-
 eritis, diris sine vlla misericordia supplicijs afficie-
 mini. Iustinus autem: Maximè nos in votis habe-
 mus, propter Dominum nostrum Iesum Christum
 cruciatus perpeti ac saluari: hoc enim nobis salu-
 tem & fiduciam conciliabit ante eiusdem Domini
 & Saluatoris nostri terribile illud tribunal, cui to-
 tus mundus diuino iussu assistet. Idem & reliqui
 omnes martyres dixerunt, hoc addentes: Fac citò,
 quod vis: nos enim Christiani sumus: & idolis nõ
 sacrificamus.

Hæc audiens Præfectus animo haud parum com-
 moto sententiam protulit: Vt flagellis cæsi ad capi-
 talem, secundum leges, pœnam abducerentur. Ita-
 que sancti martyres Deum collaudantes ad consu-
 etum producti locum, post verbera securi percussi
 sunt: & in Saluatoris confessione martyrium con-
 summarunt. Post hæc quidam fideles clam eorum
 corpora sustulerunt, & in loco idoneo illa condi-
 derunt, cooperatè gratia Domini nostri Iesu Chri-
 sti: cui gloria in secula seculorum. Amen.

MARTYRIVM SS. ET GLORIOSORVM
*Christi Martyrum Carpi, Papyli & sociorum. ex ijs
 que sunt per Metaphrasten.*

Beati

Iustinus pra-
clare respõ-
det Rustico.

Sententia
mortis in
martyres.

Feruntur
securi.

13. Aprilis.
Patria Carpi & Papyli.

Carpus fit
Episcopus,
& Papylus
Diaconus.

Accusantur
apud Decium.

Valerius per-
secutor Chri-
stianorum.

Multi sacri-
ficant dijs.

BEati & gloriosi Christi martyres Carpus
Papylus, pijs admodum in ciuitate Perga-
na orti parentibus, à primis annis puritati
tæ dediti, post multos in studio pietatis fortiter
antlatos labores, ad tantam tamque insignem
fectionem peruenerunt, vt angelis quàm simili
in carne adhuc degentes, omne carnale cõmmer-
respũsse viderentur. Hinc omnium iudicio
populi præfectura habiti, ad pietatis mysteria
annuncianda electi sunt: Carpus quidem ad
tificatum, Papylus verò ad gradũ diaconatus,
bus in muneribus tãto cum virtutum omnium
dore versati sunt, vt quotidie haud exigua
lium turbam ad credentium numerum adiung-
amplissimosq; vbiq; pietatis fructus ederent.
autem cum non sine magno animorum motu
possent, aduersarius bonorum omnium contra
inuidiæ stimulis concitatus, præcipuos quoque
pietatis suæ fautores excitauit, qui viros san-
mos apud Decium Imperatorem deferret quod
gentem multitudinem à deorum cultu ad
Christianorum sectandas traducerent.

Ille autem hac re grauissimè affectus, con-
Valerium quẽdam affestorem in Asiam dimisit
instituta cum Sanctis quæstione, acerrimum
supplicium fumeret. Nec mora. Valerius
hac potestate quàm celerrimè profectus pri-
omnes loci illius habitatores suo exemplo ad
ria sacra inuitauit: sacrificare verò recusantem
horrenda nimis supplicia proposuit. Et quibus
dicto promulgato omnes metu suppliciorum
incredibili alacritate conuenerunt, solis hinc
tyribus exceptis, qui à cætera multitudine
loco semoti vota precesque summo æternos

nuncupaba
uocatus, p
ac animo s
quod ceter
entibus, ill
cularent. A
mana clari
quam satis
se, neque ta
vnum celi t
bos & asinu
inibus qu
adeo lignis
lius Domin
itò exortu
mulacra pe
Hac man
re omnes in
stabileque
illium quid
mentis insa
furori, qui e
nisi ingenta
ex vultu ocu
cebat, quand
men aliqua
it eos, omni
ollo iniect
llorum ign
eret. Sed cu
miniam, sed
dferret, iud
is & promi
refus est. C

minuere pabant. Quo viso Valerius, ad furorem pro-
uocatus, protinus suis eos conspectibus sisti iussit,
et animo sanè elato tantæ audaciæ causam quæsiuit,
quod cæteris promptè ad deorum sacrificia conflu-
entibus, illi ipse Imperatoris edicto, parere re-
cularent. Ad hæc sancti martyres omni metu & hu-
mana claritate superiores responderunt: Se nun-
quam satis tantam mentis cæcitatem admirari pos-
se, neque tam ingrati animi crimen admissuros, vt
vnum cæli terræque conditorem, quem, teste Esaiâ,
bos & asinus stolidissima animantia cognouerunt,
inanimibus quibusdam simulachris postponant: atq;
adeo lignis lapidibusque in cõtemptum summi il-
lius Domini thura offerant. Hæc cum dicerent sub-
itò exortus, cum horribili fragore, terræmotus si-
mulacra peruertit; ac planè in puluerem redegit.

Martyres
preclare Va-
lerio respõ-
dent.

Terræmotus

Hæc manifesta Dei potentia quamuis cæteros fe-
rè omnes ingenti pauore conferneret, fixam tamen
stabileque suis radicibus Valerij malitiam nè tan-
tillum quidem concutere potuit: imò ad maiorem
mentis insaniam prouocauit. Et certè nequaquam
furori, qui eum vehemèter exagitabat, percepisset,
nisi ingenita sanctissimis viris animi nobilitas, quæ
ex vultu oculisque tanquam splendor quidam elu-
cebat, quandam illi reuerentiam incussisset. Vt ta-
men aliqua vindicta furorem suum mitigaret, ius-
sit eos, omni indumento spoliatos, ferreis vinculis
collo iniectis, per medium forum circummagi; quò
illorum ignominia suo, vt putabat, honori confu-
eret. Sed cum ea nuditas nullam non modò igno-
miniam, sed maiorem etiam gloriam martyribus
deferret, iudex mutata protinus ratione blâdis ver-
bis & promissionibus in fraudem eos impellere ag-
ressus est. Cum insignem illam, dicebat, animi ve-
stri li-

Nudi circũ-
agitur san-
cti marty-
res.

Iudex eis
blanditur.

fri libertatem vultusque & morum moderatio magistro, se
o viri, considero, incredibili sane dolore mentis omnes penitus
crucior, quod falsa religionis opinione seducti. Hec aliaque
pestem ac perniciem vestram caeca mente ruminatione, mu
Quare vos hortor & cosulo ut mature ab hac minus charitate
ris infania resipiscatis, & veram deorum nostrorum mansuet
religionem cum sempiterna nominis vestri gloria cum
amplexemini. Nam nostra haec religio si vera sanctorum fa
est, quomodò ea in hodiernum vsque diem non perdidit: ipsos
nos solos, sed apud ipsos etiam barbaros, ac vicinatos Sarda
terra nationes colitur stabilisque permanet: probo cum tota
ut per eam imperia fundata sint, & reges ac principes laudibus
pes ciuitates euerterint, propitioque deorum humano delict
mine aduersarios omnes in potestatem redegerunt laberen
Illa vero Christianorum, de homine quodam inuerecitant,
cem acto, opinio admodum recens est neque debent. Post
in pretio, prorsus ut eius cultores communibus iustitiam vict
peratorum armis oppugnentur, & tanquam iustis consolati
ni generis pestis quaedam è terris profligentur. Tres eos an

Muniunt se
erucis signo
& egregie re
spondent.

His auditis, martyres oculis cum infusa pietate pro impiore
ad caelum sublatis, Christo se signaculo munierunt, omni
deinde vultu eximiam grauitatem compositi martyrum m
sponderunt: Si vestram illam impietatem reuocatum ille
nis, solo antiquitatis nomine sectandam ac habitabat, miseri
dignam iudicatis, consequens est ut nihil a peccatis iustis igit
maiori in pretio esse debeat quam vitia & seculum, cr
immania, quae ab ipso humani generis parente creandi, donec l
tium sumpserunt, sed despitis plane. Non enim diuellerent
siderandum est, quo quaelibet religio temporumque rigore
fit, sed an veritati consentanea optimè cum ratione oris expe
ipsa conueniat. Neque enim frustra mentem ac patient
Deus largitus est, sed vult ut ratione, qua nihil is exultaret
diuinius, verum à falso discernamus, & non ereret. Corpu
pore vel pessima consuetudine omnium erroandum trad

eratio magistro, sed ex veritate qua ratione nititur, res
nentis omnes pensulemus.

Hec aliaque martyribus dicentibus & luculentâ
te roratione, multa de eximia Christi in humanum ge-
hac manus charitate differentibus, Valerius statim deposti-
ostromata mansuetudine ad ingenium redijt: animique fe-
stri gloriam cum voce tum oculis aperuit. Et quidem
veram sanctorum facultates accusatoribus diripiēdas tra-
nō apudit: ipsos verò equis quibusdam agrestibus alli-
ac vltimos sardas agi fuisse. Hoc in supplicio sanè acer-
t: probo cum rotam diem transgessent, noctem in diui-
ac primis laudibus expenderunt. Cumque omni solatio
eorum humano destituti, fessa quandoque lumina in som-
edegetum laberentur, adfuere protinus angeli qui fessos
lam in crecabant, atq; ad instans certamen alacriores red-
neque debant. Postridie verò Valerius cum sibi minimè
unibus dubiam victoriam promitteret, accessit; sed cæle-
iam huius consolationis ignarus præter opinionem forti-
entur. res eos animisque ad quæuis supplicia ferenda
sita pro impiores offendit. Tum verò nouo furore cor-
munierptus, ommissis fortissimis athletis, Agathodorum
martyrum ministrum aggreditur, vt eius supplicio
em relinquitum illorum robur frangeret, & impia, vt spe-
n ac hō abbat, misericordia de pietatis gradu deijceret.

Iussit igitur Agathodorum ante oculos eorum
arenam, crudis bouum neruis crudeliter tam diu
redi, donec laniato corpore musculi a compagibus
inuenirentur, & copiosi sanguinis riuu terram vn-
que rigarent. Martyr autem tanquam omnis do-
ris expers crebros flagellorum ictus tanta virtu-
e ac patientia tolerabat, vt in ipsis etiam tormen-
is exultaret quoad impolluta Deo spiritum red-
eret. Corpus fuit concinuo feris & alitibus deuo-
andam traditum, sed ab ijs intactum fuit ab alijs

k pieta-

Valeri mar-
tyrum facul-
tates diripi-
endas tradit

Angeli eos
confirmant.

Agathodo-
rus crucia-
tur.

Reddit spī-
ritum.

pietate & religione præstantibus in spelunca
dam honorificè sepultum.

Post hæc Præses novis instructus insidijs
res est aggressus; sed frustrâ: nam sancti qui
cia & mortè corporis huius in desiderio habent
non dubitabant vtrò etiam ipsum tyrannum
tamen prouocare, quò citiùs optata martyri
na potirentur. Ille verò tantam in martyribus
stantiam admirans Pergamû, profecturus
pernicies equos paribus sequi passibus, ve
bore fatigati vel morte repentina extingueret
vel aliquid de tanta animi magnitudine
rent. Sed cum vna eademque post tot tantos
bores martyribus maneret fortitudo, Valerius
excandescens magicis eos artibus imbutos
mauit: statimque S. Carpum virgis spineis
maniter cædi iussit, ut laceræ carnes in aera
fæ miserandum omnibus spectaculum exhiberent

Martyrum
alacritas.

S. Carpi di
se cruciatur.

Papylus si
fitur.

Nec his satiatus tyrannus lampades lateribus
beri ac femistas carnes sale perfricari iussit
dele sanè spectaculum quod assatè quidem
ritudinem ad lachrymas prouocabat, man
verò incredibili voluptate perfundebar ac
sti gratia mirificè confortabat.

Valerius autem tanta virtute victus, illo
cerem rursus transmisso, Papylum sibi
stupore quasi ex præcedenti adhuc spectaculo
pressus, defixo in eum oculorum obtutu
qua patria quibusque ortus parentibus esse
in arte vel scientia excelleret. Cui martyri
inquit, ingenuis natus parentibus: Scientiam
illam profiteor quæ in artificio medendi
neque modò corporum ægritudines, sed
etiam animæ morbos Dei potentia ac virtute

... &c.
 ... elunat
 ... sola nititur, fugare potest. Merito, inquit Præses,
 ... artis illius scientia dijs nostris ascribenda est, ut
 ... potè qui Galeno & Hippocrati absolutam eius co-
 ... gnitionem tradiderunt. Papyrus autem Galenus
 ... quidem & Hippocrates si aliquam quandoque æ-
 ... gris sanitatem medendi artificio conulerunt, cer-
 ... tè non eam sine præsentia Christi gratia præstite-
 ... runt. Quod si verbis meis fidem adhibere recusas,
 ... age, fac ut intelligant omnes, deos tuos ei, qui pro-
 ... pter te sedet altero, ut vides, oculo orbatò visum
 ... restituere possit, & tunc tibi palmam religionis
 ... ine dæribuam.

... Valerius hac martyris protestatione compulsus
 ... præcipuos deorum cultores & sacrificos euocauit,
 ... ut ostendisset ut inuocato deorum numine virtutem eo-
 ... rum manifestare non differant. Nec mora adhibite
 ... aera choreces & sacrificia. Sudatum est die integro in pro-
 ... n exhorribiliis dæmonibus, sed nullo operæ precio: imò
 ... terribus ridicula & plena dedecoris insignem eorù stul-
 ... ti infirmitatem plurimis manifestam fecit. Nam Christi
 ... quidem eruius, postquam eos oleum & operam perdere o-
 ... r, mandidisset, sublati ad cælum oculis, vno Christi no-
 ... ar ac nomine fidenter inuocato, Crucis signum oculo im-
 ... pressit, statimque salutiferæ manû suæ contactu
 ... us, illorum non modò corporis, sed animæ etiam illi
 ... isti curæ dedit: prorsus ut circumfusa multitudo tam præ-
 ... peccatulo miraculo stupefacta simul cum eo ad veri-
 ... tutis agnitionem libenter accerferit, repudiatoque
 ... us esse manium deorum cultu, se totum Christo conse-
 ... martyrisauerit. Neque tamen potuit tanta lux mentem
 ... cientiam Valerij mortifero planè somno sepulcrum excita-
 ... endi nec, imò maioribus suffusus tenebris exclamauit,
 ... sed peccatis nouis supplicij tantum beneficium remune-
 ... ac virtutem.

Frustrà in-
 uocatur fal-
 si dij.

Crucis si-
 gno cæcum
 illuminat.

Papylus flagellatur.

Nec mora sublatum in crucem martyrem flagellatosque calciatosque mine victi machinatione derunt. Ind sed divina Postremo nunc quidem ignem lateribus subijciebat, mē- pius, accens- ro lapidibus martyrem appetebat, donec in- Agathonica dis supplicijs fatigatus cum insigni nominis bus obijci fla- decore pedem referre cogeretur. Tunc rursus stincte mag- lica visitatione recreatis martyres integrantur gigitur educt- ris sanitatem cum maiore insuper decore ad nec index in- ceperunt. pitis in eos s-

Iterum diuinitus sanantur martyres.

Paucis deindē interiectis diebus rursus e- cientes letit- tribuna. i suo martyres præsentari iussit, qui- cis Christum pro alacrique animo aduolantes tarditatem his properar- probabant & segnitiam, quod extremo eos esse auelli pass- cio non afficeret. Hæc cum vltro inferrent Pre- oronum p- rabiem conuersus per murices in terram d- acratissimas- nuda eorum corpora trahi iussit: sed mox poro occisoris- ti Deo virtute dissipatis muricibus martyres ab error- conferuati sunt. zloriam per-

Immaniter cruciantur.

Post hæc cum nihil superesset quo mētis- lo & illis & delitati iatisfaceret, feris eos obiecit, vt vltimam precati- mento in frustra discerpti intolerabilem am- i certamin- dolore hoc supplicio sanarent. Erat vltima- ona redimit- uo leone in theatrum immissa, qui audis- s- Octobris.

Obijciuntur feris.

prædam aliquam expectabānt: sed mox in- ITA S- quæ est pe- sis sanctis belluana feritate posita, ad Spec- Patrum ca- des, qui pacem annunciauerant, prociderunt- Eacissim- tisque nutibus sceleratam Valerij mētem co- B- eiusdem- narunt. Impius autem hoc viso præter op- narunt.

Aliud genus cruciatus.

spectaculo, nimio furore tabescens ingem- noua statim malitia armatus, sanctorum pe-

reis crepidis, longis fibulis confixis, calceari iussit, calciatosque cursibus agitari ut hoc saltem certamine victi tyranno supplices fierent. Sed hæc quoque machinationes, ut priores omnes, in nihilum reciderunt. Inde in lacum viua calce refertum missi, sed diuina virtute à calcis ardore conseruati sunt. Postremò cum iam planè emota mètis esset impius, accensa fornace ferrea, iussit vtrumque cum Agathonica Papyli sorore in medio illius voracibus obijci flammis; sed eæ quoque diuina virtute restructæ magnum ijs refrigerium attulerunt. Inde rursus educiti rursus carceribus mandati sunt: donec iudex in omni certamine victus agrè tadem capit in eos sententiã tulit. Tum verò martyres ingentes lætitiæ voces edentes, & hymnis ac cantibus Christum celebrantes ad locum vltimi certaminis properarunt; à quibus Agathonica nullo modo eos se auelli passã, ut laborum & certaminũ, ita etiam precororum particeps fieri meruit. Ante verò quàm sacratissimas ceruices gladijs subijcerent, ardentes precibus occisoribus preces fundebant, ut Christus Iesus eos ab errore liberaret, per quos ad diu desideratã gloriam pertingere mererentur. Cumque hoc momento & illis & omnibus circumstantibus Christi gratiam precati essent, incredibili gaudio perfusi fuerunt, ut certamine cursum confecerunt; & martyrij coronam redimiti in cælos auolarunt tertio decimo mensis Octobris.

Agathonica
soror Papyli

Plectuntur
capite mar-
tyres.

VITA S. MARTII ABBATIS. EX EA
qua est per D. Gregorium Turonen. Episc. de vita
Patrum cap 14.
Beatissimus hic Martius Aruernæ vrbis Abbas, 13 Aprilis
 eiusdem territorij incola, à pueritia mirè fuit
 K 3 pieta-

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Eximia pietas eius a puero.

pietatis studio deditus; adeo ut pullulantes mortalium actionum cogitationes in ipso dimissionis exordio gladio Spiritus sancti succidenda neque quicquam omnino, quod anima puritatis nauo aliquo aspergere posset, admitteret. Erant poris domitor egregius, pauperum patronus, mius, vigiliarum patientissimus & assiduo con nis studio intetus. Cumque ad legitime etatis fectionem venisset, haud procul ab vrbe secessu accepto sarculo, in mete lapideo cellulas fibro pere cepit, ut ab omni profanorum hominum gressu remotus in angusto habitaculo arctioris vinculo, per celestium rerum contemplatione Deo coniungeretur.

Vitae eius austeritas.

In hac ergo rupe cauata, coepit cum admodum sane vitae austeritate tota mente Deo seruire. Quum ei durissima praebebat petra, nec prius seculum ad requiem componebat quam festis laboribus membra humi laborentur & sic breui somno viribus utcumque refectis ad intermissum opus redibat. De victu nihil sollicitus, quod totum hominum benignitas suppeditabat, hoc magna gratiarum actione recipiebat. Interminis qui in Sanctis suis glorificatur coepit sui meritum loci illius incolis declarare. Nam mones de obsessis corporibus in nomine Iesu Christi verbo fugabat, morbi contagiones Cruciculo reprimebat, febribus infuso benedictio quore medebatur, multaque alia beneficia tribuebat.

Miracula eius.

His aliisque fama sancti viri per omnia lebrior facta, non paucos ad eius disciplinam gregauit, adeo ut locas monachorum multos & virtutum omnium amoenitate insignis

Monachos colligit.

horeret, gratissimumque pietatis odorem longè la-
 teque spiraret. Erat hortus diuersis oleribus, arbori-
 busque constus, in quo vir sanctus, susurrantibus
 aure sibilo folijs, animum frequenter pia modita-
 tione pascebat. Hunc imprudens quidam, iniqua
 cupiditate inflammatus, furtiuo ascensu ingressus,
 omnis generis fructibus per fraudem collectis on-
 nullus rursus cum egredi vellet, nequaquam potuit.
 Diuino enim iudicio detentus & onere conscientie
 oppressus exitum nullo modo inuenire poterat.
 Hoc vir sanctus per spiritum comperto quid fecit?
 An furem illum compedibus vinctum in carcerem
 misit? Immo Præpositum misit qui miserum illum
 dura peccati seruitute oppressum liberaret, ac blâ-
 dis pijsque monitis instructum, rebusque illis quæ
 per fraudem collegerat donatis onustum dimitte-
 ret. Hoc enim vir sanctus vel maximè spectabat vt
 cum corporum, tum animorū morbos lenibus in-
 primis medicamentis sanaret. Niuardus quidam
 diuturna febre detentus postea à frequentiore aque
 haustu hydrope intumuit: quæ infirmitas cum om-
 nem sanitatis spem protinùs illi præcidisset, cura-
 uit se vehiculi beneficio ad sanctum deferri, qui in
 oratione pro illo prostratus, blandissimo manus
 sue contactu sanum eum & incolumem restituit:
 nec hunc modò sed alios quoque alijs atque alijs
 languoribus oppressos mira facilitate sanitati re-
 stituit.

Ipsè autem ætate nonagenarius bono desudans
 certamine, ad sempiternam iustitię coronam com-
 migravit, cuius tumulus multis miraculorum vir-
 tutibus illustris clariùs eximiam viri sanctitatem
 loquitur.

Fur diuinus punitur.

Misuetudo animi & benignitas s. Martij.

Sanatur hydropticus.

Obit v. Dei.

K 4 MAR

MARTYRIVM S. HERMENIGILDI
 liij Regis VVifgotthorum. per D. Gregorium Pa
 lib. 3. dialog. cap. 31. Martyrio coronatus est
 Domini 584. vt docet Baronius, quamuis alijs
 atque aliter sentiant.

13. Aprilis.
 Hermenigil
 dam cōuer-
 tit Leander
 Episcopus.

Mittitur à
 patre in car-
 cerem.

Communi-
 onem Arri-
 ana respuit.

Sicut multorum qui ab Hispaniarum partibus
 veniunt relatione cognouimus nuper Hermenigildus rex, Liugildi regis VVifgotthorum
 filius ab Arriana hæresi ad fidem Catholicam
 reuerendiss. Leandro Hispalitano episcopo
 cante, conuersus est. Quæ pater Arrianus vt ad
 dem hæresim rediret, & præmijs suadere, &
 terrere conatus est. Cumque ille constanter
 sponderet, nūquam se veram fidem posse relin-
 re quam semel agnouisset, iratus pater eum
 uit regno, rebusq; expoliavit omnibus. Cumque
 sic virtutem mētis illius emollire valuisse, ita
 illum custodia concludens, collum mansueti-
 us ferro ligauit. Cœpit itaq; idem Hermenigildus
 rex iuuenis regnum despiceret, & forti desiderio
 leste quarens in cilicijs vinculatus iacens omni-
 tenti Deo ad confortandum se preces effunderet,
 toque sublimiùs gloriam transeuntis mundi
 cere, quāto & religatus nouerat nil fuisse, quod
 tuerit auferri.

Superueniente autem Paschalis festiuitate
 in tempesta noctis silētio ad eum perfidus
 rianum episcopum misit, vt ex eius manu sacra-
 consecrationis cōmunionem perciperet, atque
 hoc ad patris gratiā redire mereretur. Sed
 deditus, Arriano episcopo venienti exprobra-
 debuit, eiusque à se perfidiam dignis increpationibus
 repulit: quia etsi exteriùs iacebat ligatus

se tamen
 Ad se ita
 fremuit,
 stantissim
 occideret
 gressi sunt
 corporis
 mere, quod
 conslitera
 ius gloria
 Nam cœp
 tus ad cor
 que adeo
 Quidam
 pore accē
 est, quate
 iure a cun
 so perfidus
 fecisse se
 lutem. N
 vir: sed ge
 venire no
 tremā per
 prius vehē
 lum suum
 dare curat
 & in fratre
 mendati o
 Post cu
 perfidum,
 ne hærese
 VVifgotth
 dem, vt n
 qui regni

se tamen in magno mentis culmine stabat securus. Ad se itaque reuerso episcopo Arrianus pater infremuit, statimque suos apparitores misit, qui constantissimum Confessorem Dei illic, ubi iacebat, occiderent: quod & factum est. Nam mox ut ingressi sunt, securim, cerebro eius insigentes, vitam corporis abstulerunt: hocque in eo valuerunt perimere, quod ipsum quoque, qui peremptus est, in se constiterat despexisse. Sed pro ostendenda vera eius gloria, superna quoque non defuere miracula. Nam coepit in nocturno silentio, psalmodiæ can-
 tus ad corpus eiusdem regis & martyris audiri: atque adeo veraciter regis quia & martyris.

Perimitur
in carcere.

Miracula facta
unt.

Quidam etiam ferunt, quod illic nocturno tempore accensæ lampades apparebāt: vnde & factum est, quatenus corpus illius, ut videlicet martyris, iure a cunctis fidelibus venerari debuisset. Pater vero perfidus & paricida commotus poenitentia hoc fecisse se doluit, nec tamen usque ad obtinendam salutem. Nam quia vera esset Catholica fides, agnovit: sed gentis suæ timore perterritus, ad hanc pervenire non meruit. Qui oborta ægritudine ad extrema perductus est, & Leandro Episcopo, quem prius vehementer afflixerat *Richardum regem filium suum, quem in sua hæresi reliquerat, commendare curavit, ut in ipso quoque talia faceret, qualia & in fratre suis adhortationibus fecisset. Qua commendatione expleta defunctus est.

* Recchardus
dum.

Post cuius mortem Richardus rex non patrem perfidum, sed fratrem martyrem sequens, ab Arriano hæreseos prauitate cõuersus est. Totam quoque Wisigothorum gentem ita ad veram perduxit fidem, ut nullum in suo regno militare permetteret, qui regni Dei hostis existeret per hæreticam prauitatem.

Recchardus
Rex ex Arriano fit Catholicus.

tatem nō timeret. Nec mirum quōd veræ fidei prædicator factus est, qui frater est martyris: cuius quoque merita adiuvant, ut ad omnipotentis Deum gremium tam multos reducat. Qua in re confidendum nobis est, quia totum hoc agi nequaquam posset, si Hermenigildus rex pro veritate mortuum non fuisset. Nam sicut scriptum est, Nisi granum in mentem cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Hoc fieri videmus in membris, quod factum scimus in capite. In VVifigothorum enim gente, vnus mortuus est, ut multi viuerent. Cum vnum granum fideliter cecidit, ad obtinendam fidem animarum seges multa surrexit.

VITA S. LYDVVINAE VIRGINIS

nè admiranda. ex ea quæ est per F. Ioannem Bernardinum Franciscanum. Obijt virgo sanctissima anno salutis millesimo quadringentesimo tricesimo tertio, 18 Kalendas Maij.

14. Aprilis.
Lydvvinæ
patria & pa-
rentes.

Fuit in Comitatu Hollædiæ, oppido Scheidæ Petrus quidam Ioannis filius, qui non tantum virtutibus quàm honestis & religiosis admodum virtutibus, vxorem habebat Petronillam, cuius nomen cum alijs virtutibus tum pietatis impense studio insignè; ex qua, præter proles masculas & puellam vnicam suscepit cum alijs multis & corporis dotibus, tum verò eximia forma ac christidine præditam; cui per regenerationis ætatis Lydvvinæ nomen impositum fuit. Hæc ab infanciam cunabulis, varijs exercita corporis doloribus & cruciatibus, ad perfectionis ac totius quod dicitur civitatis culmen à Dño prouecta est. Sic enim diuina prouidentia statuisse videtur, ut neminem ad